

БИЛИМ БЕРУУДОГУ ЗАМАНБАП МААЛЫМАТТЫК ТЕХНОЛОГИЯЛАР ИНСТИТУТУ
КЕСИПТИК КОЛЕДЖ

СИЛЛАБУС

Дисциплина «География»

I. Сабактын регламенти:

Практика: сабактын жугуртмосунун негизинде (тайпа: Жалпы билим беруу)

II. Сабактын реквизиттери жана пререквизиттери

Кредиттин сааттары: (окуу планына баш ийүү)1 кредит

Отулуучу убактысы жана дарсканасы: 1 семестр ; сабактардын жугуртмосуно баш ийүү

Пререквизит: Адам жана коом, Мекен таануу

Постреквизит: Жалпы экология

III. Мугалим жонундо маалымат:

Лектор; Суяналиева Алима Райымбековна

Байланыш номери: 0771 37-53-88, 0706 51-87-87.

E-mail: alima58@bk.ru

ББЗИТИ, ТКС кабинет №202

Кабыл алуу мооноту:

Дуйшомбу-бейшемби

IV. КАТЫШУУЧУЛАРГА КОЮЛУУЧУ ТАЛАПТАР:

- ✓ күндүзгү окуу бөлүмүндө окуй турган регламентке баш ийүү;
- ✓ катышуучу өзүнүн себепсиз калтырган күндөрүнө окуу жайдын мүдүрүнөн жазуу түрүндө түшүнүк кат үлгүсүндө уруксаат алуусу.
- ✓ окуу жайдын катышуучулары урматтоо менен окуу иштерине, сабактарына көңүл буруусу абзел;
- ✓ окуу жайы адилетсиздикти, тартипсиздикти, кылмыштуулукту баш ийдиртпейт;
- ✓ сабактарды себепсиз калтырууга болбойт;
- ✓ себепсиз калтырууларды актанууга болбойт;

- ✓ кеч калуу убактысы өзүн жана башкаларды сыйлабастыгын билгизет;
- ✓ даярдалган иштери (рефераттар, докладдар ж.б. иштери) өзү аткарган окуу материалдары сапаттуу болууга тийиш;
- ✓ сабак учурунда башка нерселер менен алаксыбоо;
- ✓ катышуучунун жооп берүү убагында сөзүн бөлбөө;
- ✓ сабак учурунда чөнтөк телефондорду өчүрүү керек;
- ✓ сабак учурунда, таннапис убагында катуу сүйлөгөн, тентек кылуу окуу жайдын талабына жооп бербейт;

№	Теманын аталышы	Адабияттар	Сабактарда бериле турган суроолор	Уй тапшырма
1	Соз башы. Дуйнонун учурдагы саясий картасы	Кыргыз Республикасынын орто жалпы билим берүү мамлекеттик билим берүү стандарты. Бишкек, 2014. География боюнча предметтик стандарт (6-11 класстар). Жалпы билим берүү уюмдарынын география боюнча программасы (6-11-класс). Дуйнонун экономикалык жана социалдык географиясы. Автор; А.О.Осмонов, Т.М.Чодураев	География илими эмнен окутат? Дуйнонун саясий картасы деген эмне?	«Эгемендуу мамлекеттер», «Республика», «Федерациялык мамлекеттер», «Саясий география» деген терминдердин аныктамасын бергиле.
2	Дуйно олколорунун мамлекеттик тузулуштору. Саясий география жонундо тушунук	Кыргыз Республикасынын орто жалпы билим берүү мамлекеттик билим берүү стандарты. Бишкек, 2014. География боюнча предметтик стандарт (6-11 класстар). Жалпы билим берүү уюмдарынын география боюнча программасы (6-11-класс). Дуйнонун экономикалык жана социалдык географиясы. Автор; А.О.Осмонов, Т.М.Чодураев	Дуйно олколорунун башкаруу формасы? Жаны индустриялуу олколорду санап бергиле.	Дуйно олколорунун мамлекеттик тузулуштору деген таблица тузгуло
3	Дуйнонун жаратылыш ресурстарынын географиясы. Айлана чойронун булганышы жана аны коргоо	Кыргыз Республикасынын орто жалпы билим берүү мамлекеттик билим берүү стандарты. Бишкек, 2014. География боюнча предметтик стандарт (6-11 класстар). Жалпы билим берүү уюмдарынын география боюнча программасы (6-11-класс). Дуйнонун экономикалык жана социалдык географиясы. Автор; А.О.Осмонов, Т.М.Чодураев	Жаратылыш жана географиялык кабык деген терминдин окшоштугу жана айырмачылыгы эмне? Жаратылышты пайдалануу жана экологиянын маселелерин чечуудо география илими кандай роль ойнойт? Адам баласынын сууга болгон муктаждыгынын курчушунун себеби эмнеде?	Кыскача доклад: Айлана чойронуу коргоо. Литосферанын, гидросферанын, атмосферанын булгануусунун булактарын жана кесепеттерин аныктайт, аларды булгоонун кесепеттери жөнүндө талдайт
4	Географиялык ресурс таануу жана геоэкология	Кыргыз Республикасынын орто жалпы билим берүү мамлекеттик билим берүү стандарты. Бишкек, 2014. География боюнча предметтик стандарт (6-11 класстар). Жалпы билим берүү уюмдарынын география боюнча программасы (6-11-класс). Дуйнонун экономикалык жана социалдык географиясы. Автор; А.О.Осмонов,	Жаратылыш ресурстары деген эмне? Ресурс жана камсыз болуу тушунугу?	Реферат: Саясий география жана геосаясат. Дүйнөнүн айрым өлкөлөрүнүн жана аймактарынын саясий географиялык абалы.

		Т.М.Чодураев		
5	Дуйно калкынын географиясы. Дуйнодогу калктын саны жана осушу	Кыргыз Республикасынын орто жалпы билим берүү мамлекеттик билим берүү стандарты. Бишкек, 2014.	Демографиялык саясат деген эмне, тушундурмо бергиле? Биринчи жана экинчи типтегикалктын осуп	Калктын осуп толукталышына жана урбанизация создоруно

✓ көпчүлук бар жерде, окуу бөлүмдөрүндө тынчтыкты кармоого тийиш.

V. САБАКТЫН МАЗМУНУ

			толукталышында кандай негизги белгилер жана корсоткучтор бар? Дуйно калкынын жайгушуусуна жана жыштыгына кандай себептер таасир этет?	аныктама бергиле.
6	Шаар жана элет	География боюнча предметтик стандарт (6-11 класстар).	Тышкы жана ички миграцияны кандай тушуносунор? Миграция деп эмнени айтабыз?	Элет калкы боюнча кыскача доклад.
7	Илимий техникалык революция жана дуйнолук чарба.	Жалпы билим берүү уюмдарынын география боюнча программасы (6-11-класс).	ИТР деген эмнени тушундурот? ГИС (геомаалыматтык система) - деген эмне? Машина куруу кайсы мамлекетте онуккон?	Оз алдынча окуу; ИТР жонундо тушушук Дуйнолук чарба
8	Дуйнолук чарбанын тармактык жана аймактык тузулушу	Дуйнонун экономикалык жана социалдык географиясы. Автор; А.О.Осмонов, Т.М.Чодураев	Дуйнолук чарба деп эмнени айтабыз? Дуйнолук чарбанын негизги моделдери кайсылар? Региондук саясат жана дуйнолук чарбанын аймактык тузулушу?	Томонку тушунукторго аныктама бергиле: «ИТР», «Дуйнолук чарба», «Эмгектин эл аралык географиялык болуштурулушу», «Чарбанын аймактык тузулушу».
9	Онор жай географиясы	Кыргыз Республикасынын орто жалпы билим берүү мамлекеттик билим берүү стандарты. Бишкек, 2014.	Онор жай географиясы деген эмне? Дуйнолук онор жайда болжол менен канча адам иштейт? Женил онор жайын ким кандай тушунот? Айыл чарба онор жайы деп эмнени тушунубуз?	Жаны терминдерге тушунук жазып келгиле. Негизги 5 нефти казып алуучу олколорду атап бергиле Реферат жазып келуу: Онор жай географиясы
10	Транспорт географиясы	География боюнча предметтик стандарт (6-11 класстар).	Транспорт география деген эмне, тушундурмо бергиле? ИТР дин транспорт географиясына тийгизген таасири? Машина куруу кайсы мамлекеттерде онуккон?	Тема боюнча кыскача доклад
11	Эл аралык экономикалык мамилелер	Жалпы билим берүү уюмдарынын география боюнча программасы (6-11-класс).	Эл аралык экономикалык мамилелерге жалпы тушундумо? Дуйнолук сооданын тузулушу жана болунушу? Эл аралык экономикалык мамилелерге – БУУ тийгизген таасири?	Тема боюнча оз алдынча окуп келуу жана кыскача доклад
12	Дуйнонун региондор боюнча муноздомосу	Дуйнонун экономикалык жана социалдык географиясы. Автор; А.О.Осмонов, Т.М.Чодураев	Дуйнонун региондордун улуттук курамы? Дуйнонун региондордун диндик курамы. Дуйнодо аянты юоюнча эн чон олколodu санап бергиле?	Дуйнонун региондор боюнча муноздомосу бергиле.

13	Чет олколук Европанын субрегиондору	Кыргыз Республикасынын орто жалпы билим берүү мамлекеттик билим берүү стандарты. Бишкек, 2014.	Чет олколук Европанын субрегиондорунда кайсы олкосундо калктын жыштыгы жогору? Чет олколук Европанын	Китепти пайдаланып, кайсы олкого иммиграция коп
----	---	--	--	--

			транспорттук системаларынын муноздуу белгилери эмнеде?	экинчи аныктагыла. Атластын картасын пайдаланып, Чет олколук Европанын бир мамлекетинин экономикалык географиялык абалына муноздому бергиле.
14	Чет олколук Азия	География боюнча предметтик стандарт (6-11 класстар).	Чет олколук Азия мамлекеттерин айтып бергиле? Чет олколук Азияда канча олко бар?	Каалаган чет мамлекеттерге реферат.
15	Кытай Эл Республикасы, Япония, Индия.	Жалпы билим берүү уюмдарынын география боюнча программасы (6-11-класс).	Кытай Эл Республикасынын аянты жана калкынын саны? Япониянын аянты жана калкынын саны? Индиянын аянты жана калкынын саны?	Ар бир мамлекетке кыскача доклад.
16	КМШ олколору	Дуйнонун экономикалык жана социалдык географиясы. Автор; А.О.Осмонов, Т.М.Чодураев	КМШ олколорундо мурдагы СССР убагында канча олко бар болчу? КМШнын аянты жана калкынын саны? КМШнын географиялык абалы, чек аралары, мамлекеттик тузулушу, башкаруу формасы?	КМШнын каалаган мамлекетине кыскача доклад.
17	Казакстан Республикасы	Кыргыз Республикасынын орто жалпы билим берүү мамлекеттик билим берүү стандарты. Бишкек, 2014.	Казакстандын аянты жана калкынын саны? Казакстандын географиялык абалы, чек аралары, мамлекеттик тузулушу, башкаруу формасы?	Тема боюнча кыскача доклад.
18	Африка	География боюнча предметтик стандарт (6-11 класстар).	Африканын аянты жана калкынын саны? Африканын географиялык абалы, чек аралары, мамлекеттик тузулушу, башкаруу формасы? Африкага кирген олколор?	Тема боюнча кыскача доклад.
19	Тундук Америка	Жалпы билим берүү уюмдарынын география боюнча программасы (6-11-класс).	Тундук Американын штаттары? Тундук Американын аянты жана калкынын саны? Тундук Американын географиялык абалы, чек аралары, мамлекеттик тузулушу, башкаруу формасы? Тундук Американын эн чорн шаары кайсыл шаар?	Тема боюнча кыскача доклад. Тундук Американын штаттарын картадан корсотуп бер.

20	Латын Америка	Дуйнонун экономикалык жана социалдык географиясы. Автор; А.О.Осмонов, Т.М.Чодураев	Латын Американын штаттары? Латын Американын аянты жана калкынын саны? Латын Американын географиялык абалы, чек аралары, мамлекеттик тузулушу, башкаруу формасы?	Тема боюнча кыскача доклад. Латын Американын штаттарын картадан корсотуп бер.
----	---------------	--	---	--

			Латын Американын эн чорн шаары кайсыл шаар?	
--	--	--	---	--

СДУТЕНТТИН ОЗДУК ИШИНИН ТЕМАТИКАЛЫК ПЛАНЫ (СРС)

1	Саясий географиясы
2	Дуйно олколорунун мамлекеттик тузулуштору
3	Литосферанын, гидросферанын, атмосферанын булганышы
4	Саясий география жана геосаясат.
5	Дүйнөнүн айрым өлкөлөрүнүн жана аймактарынын саясий-географиялык абалы.
6	Калктын осуп толукталышына жана урбанизациясы
7	Элет калкы
8	Дуйнолук чарба
9	Онор жай географиясы
10	Тундук Америка
11	Латын Америка
12	Чет олколук Азия
13	Кытай Эл Республикасы, Япония, Индия.
14	КМШ олколору

Акыркы контролдоо боюнча окуу натыйжаларын баалоонун тартиби
Болжолдуу жазуу ишин баалоонун, катышуучулардын өз алдынча ишинин алкагында
ишке ашырылат

Жазуу жана ар кандай баалоо үчүн талаптар СӨА иштөөсүндөгү мазмунга өзгөчө басым
жасоонун төмөнкү критерийлерине көз каранды:

Параметрлерге баа берүү	Баалоо масштабы	Критерийлердин баасы
Тапшырманы түшүнүү	0-5 балл	0 -жооп жок; 1-жалпы билим берүү маалыматы бар,бирок тапшырма боюнча так түшүнүгү жок; 2 – жалпы билим берүү маалыматы бар,бирок тапшырма боюнча так түшүнүгү жок; 3 – жалпы билим берүү маалыматы бар

Тапшырманын толуктугу	0-5 балл	0б. -жооп жок; 1б.-аткаруучу тапшырманын баарын аткарбай жана алган жыйынтыктарды түшүндүрө албаган; 2б. – аткаруучу берилген тапшырманы туура аткарган, түзүлгөн формадагы отчёту, берилген тапшырманын көбүн жасаган, тапшырмаларга көңүл бурган катышуучу толук даярдыгына жооп бере албаган; 3б.-берилген тапшырмалар толугу менен аткарылган, теориялык суроолорго жооп берүүдө бир аз кыйынчылыктарга туш болгон,отчёттун сапаты толук талапка жооп бербеген; 4б.-тапшырма техникалык жактан гана ката кетсе; 5б.-берилген тапшырма толугу менен так аткарылса,катышуучу так,толук берилген контролдук жазуу суроолорго жооп берсе, даярдалган отчёт тыкан,таза толгу менен талапка жооп берилсе
Иштин тышкы жасалгасы	0б.-балл	0б.-талапка жооп бербесе, 1б.-чектен тышкары чыкса; 2б.-берилген иш талапка жооп берсе.

Катышуучулардын иштерин ыкчам башкаруудагы болжолдуу критерийлердин баалары
Катышуучунун оозеки формада,окуунун жыйынтыктоо критерийлеринин баалары 9б.- 10б.

—“эң жакшы”

7б.- 8 б. —“жакшы”

5б.- 6 б. — “канааттандыруу” 0б.-

4 б. — “канааттандыруу эмес”

Оозеки жооп берүүдөгү критерийдин баасы- максималдуу 10б.

Параметрлерге баа берүү	Баалоо масштабы	Критерийлердин баасы
-------------------------	-----------------	----------------------

Материалдык билим	0-5 балл	0б.-жооп жок; 1б.-окуу материалдын мазмуну ачылбай калганда; 2б.-толук материал аныкталбай калганда жана түшүнүүнүн аныктамалары ката болгондо; 3б.-берилген материалдын мазмуну толук ачылбай калганда, эгерде суроолордун мааниси көрсөтүлгөн болсо; 4б.-жооп берүү учурунда минималдуу гана ката болсо-; 5б.-материалдын мазмуну толугу менен окуу китебине жооп берсе.
Талаптын конкреттүү мисалдары	0-5 балл	0б.-жооп жок; 1б.- материалга жөндөмсүз мисалдарды алып келгенде; 2б.-берилген материалды таамай, түшүнүксүз толук жооп бербегенде; 3б.-жооп берүү учурунда кысталуулар, кыйынчылыктар болгондо; 4б.-сунушталган суроолордун жардамы менен материалдын мазмуну ачылганда; 5б.-мисалдар конкреттүү түрдө көрсөтмөлөр түрүндө көрсөтүлсө.

Болжолдуу жазуу түрүндөгү теориянын жоопторунун критериялык баасы(жыйынтыктоочу контрол) теориялык суроолор

Параметрлерге баа берүү	Баалоо масштабы	Критерийлердин баасы
Жооптун толуктугу жана тууралуулугу	0-5 балл	0б.-жооп жок; 1б.- бир гана пландын жооптору; 2б.-жоопторунда олуттуу ката бар болсо; 3б.-катышуучулар жетишерлик мүмкүн эмес терең далилдерге негизделген көрсөтмөлөрүн акташ үчүн өздөрүнүн мисалдарын келтире албаганда; 4б.-жоопторунда минималдуу ката кеткенде (техникалык басмаларда); 5б.-суроолор логикалык жактан ачыкталганда туура болуп, жеткиликтүү, катасыз толук болгондо.
Билимин өздөштүрүп билүү демонстрациясы	0-3 балл	0б.-жооп жок, эгер берилген тапшырма башка бирөөгө таандык болсо; 1б.-бир гана лекциянын материалдары колдонулса; 2б.-негизги сабактын адабияттары жана лекциянын материалдары колдонулса; 3б.-колдонулган,мүмкүн болгон бүт, сабакка тийиштүү материалдарды жана интернет тармактарын колдонсо.
Жооптун жасалышы	0-2 балл	0б.-талапка жооп бербеген; 1б.-нормадан чыгып кеткен болсо; 2б.-тапшырма талапка жооп бергендей жасалса.

Болжолдуу жазуу түрүндөгү суроолордун критериялык баасы(жыйынтыктоочу контрол)практикалык тапшырмалар(кейстин тапшырмаларын аткаруу)

Параметрлерге баа берүү	Баалоо масштабы	Критерийлердин баасы
Эрте окулган билимдин материалы	0-5 балл	0б.- жооп жок; 1-жалпы маалымат бар, бирок конкреттүү тапшырма боюнча түшүнүк жок;
		2-эрте өтүлгөн материалды кыйынчылык менен эстеген; көрсөтүлгөн алгачкы материалды өздөштүрүү. 3.-жалпы түшүнүгү, билими, маалыматы бар, бирок конкреттүү тапшырма боюнча түшүнүк жок; 4.-негизги түшүнүктөргө кеңири ээлөө, закондорго жана теория, мыйзамдарга, көрсөткүчтөргө түшүнүүгө зарыл; 5.-эрте көрсөтүлгөн материалдарды өздөштүрүү.
Аткарылган тапшырманын көлөмү	0-5 балл	0б.-тапшырма аткарылган жок; 1б.-тапшырманы аткарууда талаптарга минималдуу жооп берүү; 2б.-тапшырманы аткарууда олуттуу каталар болсо; 3б.-кээ бир тапшырма кыйынчылык келтиргенде; 4б.-тапшырма минималдуу (техникалык) ката менен аткарылып басылса; 5б.-тапшырма аткарылып,аткрылбаса же 50 пайызга кем болсо.

Болжолдуу докладдын жасалуу талабы ROWER POINT форматка жооп бериши керек

1. Аз дегенде 8-10 слайддан. Презентациялоо мөөнөтү 7-10 мүнөт болушу керек.
2. Слайддын титулдук барагы болуш абзел. Презентация слайддан башталышы керек да, мазмундун аты, окуу жайдын жери (институт,тайпасы, кесиби, кафедрасы) тапшырмасы, сабактын аты, автордун аты жөнү жана жетекчисинин аты жөнү.
3. Мазмуну (презентациянын планы).
4. Мазмунда актуалдуулук, изденүүнүн багыты жана мүнөзү берилилди.
5. Негизги бөлүк.
6. Жыйынтык. 3-5 тезис, эң негизги иштин жыйынтыгы айтылыт.
7. Колдонулган адабияттардын тизмеси.
8. Слайд номерленген болушу керек.
9. Ар бир слайддын башы берилиши керек.
10. Ар бир иштин башы бир стилде аткарылышы керек (өңү, шриф, өлчөмү).
11. Тексттин слайдынын башаты үчүн 24-36 өлчөмүндөгү пункттан турушу керек.
12. Чекитти башатынын аягына коюуга болбойт.Ар бир сүйлөмдөрдүн соңунда койсо болот.

- 13 Башатын узун кылып жазууга болбойт.
- 14 Ар бир слайд окшош болбого тийиш. Эгер окшош кылып жазгың келсе, мүмкүн болсо, аягында туура болот.
- 15 Шрифтер. Презентацияга жасалгалоо үчүн Arial, Tahoma, Verdana, Times New Roman, Georgia- шрифты.
- 16 Информациялык текстте шрифтин өлчөмү 18-22 пункт.
- 17 Бир слайддын ичине эч кандай бир нече текстти киргизүүгө болбойт. Ал жакка керек гана тезистерди батырууга болот.

Семестрге карата сабак боюнча жыйынтыктоочу контролдук суроолор

Семестрге карата сабак боюнча жыйынтыктоочу контролдук суроолор

1. География илими эмнен окутат?
2. География илими эмнен окутат?
3. Дуйнонун саясий картасы деген эмне?
4. Дуйно околорунун башкаруу формасы?
5. Жаны индустриялуу околорду санап бергиле.
6. Жаратылыш ресурстары деген эмне? Ресурс жана камсыз болуу тушунугу?
7. Демографиялык саясат деген эмне, тушундурмо бергиле?
8. Биринчи жана экинчи типтегикалктын осуп толукталышында кандай негизги белгилер жана корсоткучтор бар?
9. Дуйно калкынын жайгушуусуна жана жыштыгына кандай себептер таасир этет?
10. Тышкы жана ички миграцияны кандай тушуносунор?
11. Миграция деп эмнени айтабыз?
12. ИТР деген эмнени тушундурот?
13. ГИС (геомаалыматтык система) - деген эмне?
14. Машина куруу кайсы мамлекетте онуккон?
15. Дуйнолук чарба деп эмнени айтабыз? Дуйнолук чарбанын негизги моделдери кайсылар?
16. Региондук саясат жана дуйнолук чарбанын аймактык тузулушу?
17. Онор жай географиясы деген эмне? Дуйнолук онор жайда болжол менен канча адам иштейт?
18. Женил онор жайын ким кандай тушунот?
19. Айыл чарба онор жайы деп эмнени тушунобуз?
20. Транспорт география деген эмне, тушундурмо бергиле?
21. ИТР дин транспорт географиясына тийгизген таасири?

22. Машина куруу кайсы мамлекеттерде онуккон?
23. Эл аралык экономикалык мамилелерге жалпы тушундумо?
24. Дуйнолук сооданын тузулушу жана болунушу?
25. Эл аралык экономикалык мамилелерге – БУУ тийгизген таасири?
26. Дуйнонун региондордун улуттук курамы?
27. Дуйнонун региондордун диндик курамы.
28. Дуйнодо аянты юоюнча эн чон олколodu санап бергиле?
29. Чет олколук Европанын субрегиондорунда кайсы олкосундо калктын жыштыгы жогору? Чет олколук Европанын транспорттук системаларынын муноздуу белгилери эмнеде?
30. Чет олколук Азия мамлекеттерин айтып бергиле?
31. Чет олколук Азияда канча олко бар?
32. Кытай Эл Республикасынын аянты жана калкынын саны?
33. Япониянын аянты жана калкынын саны? Индиянын аянты жана калкынын саны?
34. КМШ олколорундо мурдагы СССР убагында канча олко бар болчу?
35. КМШнын аянты жана калкынын саны?
36. КМШнын географиялык абалы, чек аралары, мамлекеттик тузулушу, башкаруу формасы?
37. Казакстандын аянты жана калкынын саны?
38. Казакстандын географиялык абалы, чек аралары, мамлекеттик тузулушу, башкаруу формасы?
39. Африканын аянты жана калкынын саны?
40. Африканын географиялык абалы, чек аралары, мамлекеттик тузулушу, башкаруу формасы?
41. Африкага кирген олколор?
42. Тундук Американын штаттары?
43. Тундук Американын аянты жана калкынын саны?
44. Тундук Американын географиялык абалы, чек аралары, мамлекеттик тузулушу, башкаруу формасы?
45. Тундук Американын эн чорн шаары кайсыл шаар?
46. Латын Американын штаттары?
47. Латын Американын аянты жана калкынын саны?
48. Латын Американын географиялык абалы, чек аралары, мамлекеттик тузулушу, башкаруу формасы?
49. Латын Американын эн чон шаары кайсыл шаар?

Кошумча:

1. Бабурин В.А. Экономикалык география боюнча ишкердик оюндар. М.: Просвещение, 1994.
2. Ветошкин Д.А. ж.б. Коркунуч менен жакын жашаганга үйрөнөбүз. Мугалимдер үчүн методикалык китеп. Бишкек, 2009.
3. Винокурова Н.Н. ж.б. Жаратылышты пайдалануу боюнча методикалык китеп М.: Просвещение, 1995.
4. Куприн А. М. Мектеп картографиясы. М.: Просвещение, 1994.
5. Лисенкова Г.Я. 10 -класста география боюнча лекциялар жана семинарлар М.: Просвещение, 1993.
6. Максаковский В.П. Дүйнөнүн экономикалык жана социалдык географиясы боюнча методикалык китеп. М.: Просвещение, 1994.
7. Максаковский В.П. Дүйнөнүн географиялык картинасы: тереңдөөнүн 230 каналы. Ярославль, 1996.
8. Мамедов Н. М., Суравегина Н.Т. Экология. М.: Просвещение, 1996
9. Петров К.М. Адамдын жана маданияттын экологиясы. Санкт-Петербург. Химиздат, 2000.
10. Подласый И.П. Педагогика. Китеп. М.: Юрайт, 2010.

11. Жалпы билим берүү мекемелеринин мугалимдери жана жетекчилери үчүн психологиялык педагогикалык сөздүк. Ростов н/Д.: «Феникс» басмаканасы, 1998.
12. Сыдыков К.С., Молдошев К.О. Жаратылышты пайдалануу жана туруктуу өнүгүү. Бишкек, 2003.
13. Герасимов Г.П. География. 6-класстын китеби, М., 2012.
14. Коринская В.А., Душинина И.В. Материктердин жана океандардын географиясы. 7 - класстын китеби, М., 2017